

MEMO

BERICHT

aan: College van B&W en de gemeenteraad
team: Crisisteam
datum: 02-12-2020
onderwerp: Gevolgen invoering Wet tijdelijke maatregelen Covis-19
Bijlagen: 1. Wet tijdelijke maatregelen Covid-19, Ministeriële regelingen
2. Overzicht bevoegdheden Tijdelijke wet maatregelen Covid-19

Wet tijdelijke maatregelen Covid-19

Per 1 december 2020 zal de Wet tijdelijke maatregelen covid-19 (verder te noemen: “de wet” of “WTM”) in werking treden. Als **bijlage 1** zijn de nieuwe wet en de reeds afgekondigde ministeriële regelingen toegevoegd (**bijlage 1A en 1B**).

Deze wet en met name de daarop gebaseerde Ministeriële regelingen en de AMvB omtrent veilige afstand, zal het systeem van noodverordeningen vervangen. De bestaande noodverordening is dan ook door de voorzitter van de VRGZ ingetrokken per 1 december 2020.

Bevoegdheid voor de burgemeester

Met de wet gaan een aantal bevoegdheden over van de voorzitter van de veiligheidsregio naar de burgemeesters. Een uitgebreide beschrijving van de bevoegdheden is bijgevoegd als **bijlage 2**.

Met het oog op bijzondere omstandigheden kan de burgemeester binnen de wettelijke kaders ontheffing verlenen. Regionaal is afgesproken zeer terughoudend om te gaan met het verlenen van ontheffingsverzoeken. De burgemeester weegt het ontheffingsverzoek af tegen het belang van de bestrijding van het virus. Hij raadpleegt daartoe de GGD. Als de burgemeester van mening is dat het belang van die bestrijding zich tegen de ontheffing verzet, wordt de ontheffing niet verleend. Ontheffingen dienen als individuele uitzondering op de algemene regel en zijn niet bedoeld om nieuwe algemene uitzonderingen te maken of een ander regime te laten gelden. Het gaat bij het verlenen van ontheffingen dus niet om het voortzetten of hervatten van een “reguliere exploitatie”.

Ontheffingsbesluiten zijn altijd gericht op een bijzonder, concreet geval. Te denken valt aan bruiloften, uitvaarten, het uitreiken van koninklijke onderscheidingen, herdenkingen en jubilea waarbij bijzondere omstandigheden spelen. Of in een bijzonder geval een ontheffing aan de orde kan zijn, is afhankelijk van de concrete omstandigheden. Dit is de afweging van de burgemeester zelf. Aan de ontheffing kunnen door de burgemeester voorschriften en beperkingen worden verbonden, al dan niet naar aanleiding van het advies van de GGD. Tegen de beslissing van de burgemeester staat bestuursrechtelijke rechtsbescherming open.

Bevoegdheden van het college

De tijdelijke wet en de daarin aan de burgemeester toegekende bevoegdheden laten onverlet dat het college op verschillende beleidsterreinen taken en bevoegdheden heeft die het ook kan benutten om de maatregelen die nodig zijn voor de bestrijding van de epidemie.

Hierbij kan gedacht worden aan de volgende taken en bevoegdheden:

- Medebewindstaken op het terrein van het sociaal domein, onderwijs, de fysieke leefomgeving en de wegen
- Lokaal beleid dat nodig is om sturing te geven aan de maatschappelijke en economische gevolgen van de crisis
- Verkeersbesluiten en verkeersmaatregelen die bijdragen aan de bestrijding van de epidemie

De burgemeester verstrekt de wethouders de informatie over de uitoefening van zijn bevoegdheden bij of krachtens hoofdstuk Va van de Wpg die zij nodig hebben voor de uitoefening van de taken van het college.

Bevoegdheden gemeenteraad

De WTM en de daarop gebaseerde ministeriële regelingen gaan voor op autonome regelgeving. Op de terreinen waar geen ministeriële regeling van toepassing is, is het lokaal bestuur bevoegd om zelf regels te stellen met reguliere gemeentelijke bevoegdheden (autonomie), zolang deze niet in strijd zijn met de bij of krachtens dit wetsvoorstel gestelde regels. Zodra landelijke regels hiervoor de ruimte bieden, kan de gemeenteraad hieraan invulling geven met autonome regelgeving. In hoeverre die ruimte bestaat, blijkt uit de ministeriële regelingen (en toelichting) en de beoogde gemeentelijke maatregelen. Als er ruimte is mag de gemeenteraad in autonome gemeentelijke verordeningen aanvullende regels stellen over de openstelling of sluiting van publieke plaatsen. Te denken valt aan regels over een exploitatievergunning van een horecagelegenheid, regels over openingstijden of de openstelling van terrassen, de organisatie van evenementen, zoals een vergunning- of meldingsplicht. Deze autonome vergunningstelsels dienen in de regel de openbare orde. Ook ten aanzien van de mogelijkheid in artikel 58j, eerste lid, onder e, tot instelling van een alcoholverbod is toegelicht dat deze grondslag onverlet laat dat gemeenten zelf op basis van de Drank- en horecawet en autonome plaatselijke verordeningen ook alcoholbeperkingen kunnen opleggen. Echter, als bij de ministeriële regeling een alcoholverbod wordt geregeld, kan een gemeente niet zelf een soepelere regeling treffen. Dat zou in strijd komen met de bij of krachtens hoofdstuk Va van de Wpg gestelde regels.

De burgemeester legt over de inzet van de bevoegdheden die hem op grond van de WTM toekomen, verantwoording af aan de gemeenteraad. Het gaat hierbij om verantwoording over zijn beleid voor en de afweging bij de verlening of weigering van ontheffingen, de aanwijzingen die betrekking hebben op de zorgplicht in publieke plaatsen en besloten plaatsen die niet in gebruik zijn voor beroep en bedrijf, en de inzet van de met dit wetsvoorstel toegekende bevelsbevoegdheden.

Dit maakt voor deze onderwerpen lokaal debat mogelijk, evenals dat nu gebeurt ten aanzien van de bevoegdheden die de burgemeester als eenhoofdig orgaan toekomen (artikel 180 van de Gemeentewet). Verantwoording over de inzet van bevoegdheden hoeft niet steeds per geval te geschieden; (reguliere) rapportages kunnen een middel zijn waarmee verantwoording tot stand komt. De wijze van verantwoording zal steeds door de burgemeester en de gemeenteraad zelf worden bepaald.

Uitgangspunt bij de invoering van de WTM: het behouden van de regionale samenwerking

Met de WTM vervalt de Noodverordening en verschuift de bestuurlijke bevoegdheid van de voorzitter van de Veiligheidsregio naar de burgemeesters van onze 14 gemeenten. Afgesproken is dat de regionale crisisorganisatie haar adviserende rol zal behouden. Daarbij is er de expliciete wens uitgesproken dat de regio een gezamenlijke, eenduidige bestuurlijke lijn wil blijven hanteren. Bij een viertal processen gaat met de komst van de WTM de verantwoordelijkheid volledig over naar de gemeenten. Praktisch betekent dit dat de burgemeesters besluiten nemen m.b.t.:

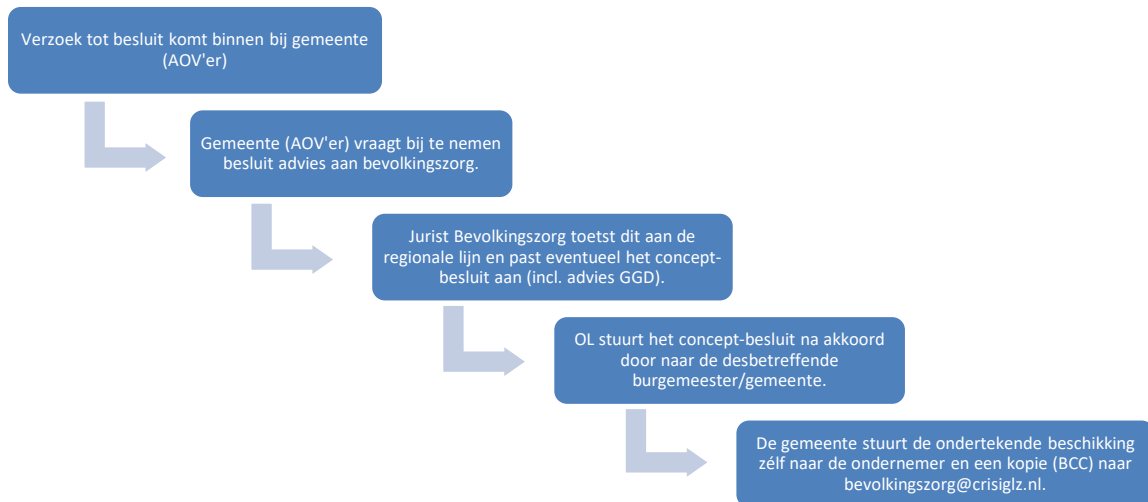
- Ontheffingen
- Handhaving (waarschuwing, sluiting, heropening)
- Aanwijzing van plaatsen specifieke maatregelen
- Bezwaar en Beroep

De voorzitter van de veiligheidsregio neemt nog besluiten m.b.t. de volksgezondheid waar het gaat om:

- Sluiting brandhaard besmettingen en heropening na brandhaard
- Gedwongen isolatie en quarantaine

Het regionale besluitvormingsproces na invoering van de WTM

Er is voor gekozen om de crisisorganisatie zijn adviserende rol te laten behouden. Dit regionale proces wordt op dit moment nog verder uitgewerkt, maar op hoofdlijnen is het volgende proces afgesproken:

De stafsectie heeft standaard formats gemaakt voor een adviesaanvraag en de procedure voor de ondersteuning wordt op dit moment nog verder uitgewerkt.

Nadere uitwerking van de gevolgen van de WTM

De afgesproken regionale lijn vraagt nog om verdere concrete uitwerking en ook hier is nog afstemming noodzakelijk.

- In de praktijk zal nog moeten blijken hoe de regionale staf van bevolkingszorg zich gaat organiseren. Zo is bijvoorbeeld nog onduidelijk op welke termijn er een reactie kan worden verwacht van de OL aan de gemeenten voorzien van het regionale advies. Ook is nog niet duidelijk of alle besluiten voorgelegd moeten worden of alleen de ontheffingsverzoeken.
- Ook is nog onduidelijk hoe de GGD de (wettelijk verplichte) advisering gaat organiseren en op basis van welk kader zij gaan adviseren. Met de GGD moet nog worden afgestemd hoe dit goed kan worden vormgegeven. Te denken valt aan een algemeen advies voor bepaalde kleinere ontheffingen, waarbij de GGD ten aanzien van concrete ontheffingsaanvragen kan volstaan met aangeven of het algemene advies daarop van toepassing is of concrete aanvulling behoeft. Ook kan worden gedacht aan vaste formats en informatie die via een vast format aan de GGD ter beschikking wordt gesteld. Ook dit is nog een vraag die regionaal voorligt.
- Het huidige handhavingsprotocol is met de invoering van de WTM niet meer bruikbaar. In de wet is een aantal bevoegdheden opgenomen welke tot op heden nog niet in deze nieuwe vorm zijn toegepast binnen de coronabestrijding (zoals een aanwijzing, een bevel op grond van de wet en een bevel op grond van artikel 174 Gemeentewet). De wet stelt ook meer eisen aan de motivering van een handhavingsbesluit. Regionaal een nieuw handhavingsprotocol afstemmen passend bij de WTM helpt bij de kwaliteit van de handhaving en voorkomt lokale verschillen binnen de regio van de VRGZ.
- De burgemeester kan (op grond van artikel 58k, vierde lid, van de wet) in een spoedeisende situatie) een bevel geven voor het inrichten van een publieke plaats zodat de daar aanwezige personen zich aan de wettelijke regels kunnen houden. Indien het bevel mondeling wordt gegeven, wordt het zo spoedig mogelijk op schrift gesteld en bekendgemaakt. De bevoegdheid tot het geven van een dergelijk bevel kan worden gemandateerd. Dat is alleen aan de orde als een bevel gegeven moet kunnen worden, zonder dat hierover overleg met de burgemeester wordt gevoerd. Er zijn op dit moment nog geen afspraken gemaakt over het mandateren van bevoegdheden. Bij het ROT wordt nagevraagd of het mogelijk is hier regionaal afspraken over te maken.
- Het is denkbaar dat een behoorlijk aantal verzoeken om ontheffing bij de gemeente zullen worden ingediend. Dit vraagt om heldere en tijdige communicatie naar de samenleving over of en wanneer zo'n verzoek mogelijk is en kans maakt. Een ontheffing mag immers slechts in uitzonderlijke gevallen worden gegeven en na uitgebreide toetsing. In de gemeentelijke

communicatie geven we aan welke gegevens in ieder geval bij de aanvraag gevoegd moeten worden, maar zoeken wij ook hierin nog naar de regionale lijn. Zo mogelijk gebruiken we een regionaal model aanvraagformulier en een gezamenlijk vormgegeven campagne voor de helderheid.

- Op grond van artikel 58s van de WTM worden inlichtingen en gegevens ten behoeve van statistiek, informatievoorziening en beleidsvorming, door tussenkomst van de voorzitter, verstrekt aan de Minister indien hij daarom verzoekt. Bij Ministeriële regeling kunnen hiervoor nadere regels worden gesteld. Een dergelijke regeling ligt nog niet in concept klaar. Binnen de regio zijn hier nog geen afspraken over gemaakt. In de gemeente Tiel worden de inlichtingen en gegevens verzameld via de secretaris van het crisisteam.
- Binnen een maand na inwerkingtreding van de wet brengt de voorzitter schriftelijk verslag uit aan de raden van de getroffen gemeenten over het verloop van de gebeurtenissen en de besluiten die hij heeft genomen (artikel 40 Wet veiligheidsregio's jo artikel VIIB van de wet). De wetgever heeft besloten dit als een tussentijds verantwoordingsmoment te beschouwen, nu de periode met noodverordeningen wordt afgesloten. De tussentijdse verantwoording zal waarschijnlijk ook besproken worden in het RBT.
- De procedure zal nog verduidelijkt moeten worden in samenwerking met de regio. Het is mede daarom nog onduidelijk wat de implicaties zijn voor de ambtelijke capaciteit.

Informatievoorziening aan de raad

Regionaal is afgesproken om de raadsbrief van de veiligheidsregio te blijven versturen. Daarbij zal op verzoek van de burgemeester ook de genomen besluiten in Tiel worden opgenomen. Samen met het wekelijks bijpraten van de fractievoorzitters, de terugkoppeling in de commissie bestuur en de TIM kunnen de raadsleden op basis van deze momenten uitgebreid kennis nemen van de ontwikkelingen in de bestrijding van de COVID-19 crisis.

Afzender:
R. Naber
Secretaris crisisteam
